

OPPILAIDEN SUOJAAMINEN
VÄKIVALLALTA,
KIUSAAMISELTA JA
HÄIRINNÄLTÄ
URJALAN KOULUISSA

Sisällys

1	Kiusaamisen, väkivallan, aggressiivisen käyttäytymisen ja häirinnän ehkäiseminen.....	4
2	Lainvastaiset teot	5
3	Kiusaamiseen puuttuminen.....	5
3.1	Yleisohje kiusaamiseen puuttumiseen.....	5
4	Väkivaltaiseen ja aggressiiviseen käytökseen puuttuminen	6
4.1	Yleisohje väkivaltaan puuttumiseen	7
5	Häirintään puuttuminen.....	7
5.1	Yleisohje rehtorille seksuaaliseen häirintään puuttumiseen.....	8
5.2	Yleisohje opettajalle seksuaaliseen häirintään puuttumiseen	8
6	Väkivallan-, kiusaamisen- ja häirinnän käsittely, oppijan/oppijoiden yksilöllinen tuki, tarvittava jatkohoito ja jälkiseuranta	9
6.1	Yksilötasolla.....	9
6.2	Ryhmän tasolla	9
6.3	Kouluyhteisön tasolla	10
7	Yhteistyö huoltajan/huoltajien kanssa	10
8	Yhteistyö viranomaisten kanssa	11
9	Suunnitelmasta tiedottaminen ja kouluyhteisön henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä yhteistyökumppanien (lapsiperhepalvelut, nuorisotoimi, seurakunta) perehdyttäminen ohjeisiin	11
10	Suunnitelman päivittäminen, toteutumisen seuranta sekä seurantaan liittyvä kirjaaminen ja arviointi.....	11
11	Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö	11
11.1	Henkilökunnan perehdyttäminen	11
11.2	Tiedotus eri tahoille	12
11.3	Seurantavelvoite	12
12	Kurinpitokeinot ja turvaamistoimet perusopetuksessa	12
12.1	Kasvatuskeskustelu	12
12.1.1	Esimerkkejä kasvatuskeskustelun aiheista.....	13

12.1.2 Kasvatuskeskustelun toteuttaminen.....	13
12.1.3 Kasvatuskeskustelun vaiheet	14
12.2 Siivousvelvoite.....	14
12.3 Tekemättömät kotitehtävät.....	15
12.4 Jälki-istunto	15
12.5 Poistaminen luokasta tai koulun tilaisuudesta	15
12.6 Opetuksen epääminen	16
12.7 Kirjallinen varoitus	17
12.8 Koulusta erottaminen	18
12.9 Esineen tai aineen haltuunotto.....	19
13 Kurinpitokeinot ja turvaamistoimet esiopetuksessa.....	21
14 Kurinpitokeinot ja turvaamistoimet lukio-opetuksessa	21
14.1 Kirjallinen varoitus, opetuksen epääminen, koulusta erottaminen	21
14.1.1 Menettely kurinpito asiassa ja kurinpitorangaistuksen täytäntöönpano (Lukiolaki 42§)	21
14.2 Häiritsevän tai turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistaminen	22
14.3 Kiellettyjen asioiden/esineiden haltuunotto	23
14.4 Oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat.....	23
14.4.1 Haltuun ottamisen ja tarkastamisen yleiset periaatteet	24
14.4.2 Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen	24

OPPILAIDEN SUOJAAMINEN VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ URJALAN KOULUISSA

Perusopetuslain 29 §:n mukaisesti kaikilla oppilailla on oikeus sekä fyysisiltä että psyykkisiltä puitteiltaan turvalliseen oppimisympäristöön. Turvallinen oppimisympäristö on myös opettajien ja muun henkilökunnan laadukkaan ja tuloksellisen toiminnan perusta. Perustuslain 7§:n mukaan jokaisella on oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen.

1 Kiusaamisen, väkivallan, aggressiivisen käyttäytymisen ja häirinnän ehkäiseminen

- ajan tasalla olevat Urjalan kunnan koulujen yhteiset järjestyssäännöt, joiden tarkoituksena on

- o turvata koulutyön häiriintymätön sujuminen

- o taata kouluyhteisön jokaisen jäsenen työrauha ja oikeusturva

- o luoda miellyttävä opiskeluympäristö

- voimassa olevat lait ja asetukset
- muut annetut määräykset ja ohjeet (esim. koulukuljetusperiaatteet, koulujen järjestyssäännöt)
- koulun aikuiset ohjaavat, ohjeistavat ja valvovat oppilaita koulupäivien ajan
- välitunnit vietetään koulun järjestyssääntöjen mukaan määritellyllä alueella
- välitunneilla on riittävä määrä välituntivalvojia
- hyvät tavat ovat osa koulun jokapäiväistä toimintaa
- oppijat osallistuvat koulun sääntöjen päivittämiseen ja yhteishengen luomiseen/ylläpitämiseen (oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta)
- kouluissa käytetään Hyvinvoinnin vuosikello- materiaalia: Hyvinvoinnin vuosikello on sosiaalisen vahvistamisen toimintamalli yhteisölliseen hyvinvointityöhön perusopetuksessa. Materiaali on osa Euroopan sosiaalirahaston ja osatoteuttajien rahoittamaa valtakunnallista sosiaalisen kuntoutuksen kehittämishanketta (SOSKU 2015-2018).
- koulujen toiminnan aikataulu löytyy Urjalan vuosikellosta (liite 1)
- oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia seurataan aktiivisesti (kouluterveys-, hyvinvointi-/ilmapiiirikyselyt, kiusaamiskyselyt) ks. vuosikello
- huoltajat ottavat huolen herätessä yhteyttä oppijan esiluokanopettajaan/luokanopettajaan/luokanvalvojaan/ryhmän ohjaajaan

2 Lainvastaiset teot

- Lainvastaisiin tekoihin, jotka täyttävät rikoksen tunnusmerkistön, puututaan liitteen 2 mukaisesti (liite 2)

3 Kiusaamiseen puuttuminen

Kiusaamisella tarkoitetaan, että joku oppilas joutuu jatkuvasti kiusaamisen kohteeksi, mutta teot eivät täytä rikoksen tunnusmerkistöä. Kiusaajia voi olla yksi tai useampia. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi eristämistä, vähättelyä, aliarvioimista, nimittelyä, yllyttämistä epäasiallisiin tekoihin, halventavia ilmeitä ja eleitä tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista.

Kiusaamiseen osallistuvat nekin, jotka eivät uskalla puuttua - ehkä peläten itse joutuvansa kiusaamisen kohteeksi. Kiusaamisella on negatiivisia vaikutuksia sekä kiusatun että kiusaajan psyykkiseen, fyysiseen sekä sosiaaliseen hyvinvointiin.

Kiusaamisesta on kyse, kun yhdelle ja samalle henkilölle aiheutetaan tahallaan ja toistuvasti pahaa mieltä. Kiusatun on vaikea puolustautua. Kaikki erimielisyydet ja välienselvittelyt eivät ole kiusaamista.

Ensisijaisesti kiusaamista selvittää esiluokanopettaja/luokanopettaja tai -valvoja/ryhmänohjaaja, jonka apuna toimii tarvittaessa koulun toinen aikuinen.

3.1 Yleisohje kiusaamiseen puuttumiseen

Puutu kiusaamiseen välittömästi ja selvitä kiusaamistilanne

- kun huomaat kiusaamista, puutu tilanteeseen välittömästi
- toimi rauhallisesti, puolueettomasti ja ratkaisukeskeisesti

Keskustele kiusatun kanssa

- kirjaa tapahtumien kulku ja säilytä lukkojen takana omana muistiinpanonasi

- vakuuta, että kiusaamisen ilmitulo on oikein ja että turvallisuudesta pidetään aina huolta
- huolehdi seurannasta
- Tiedota huoltajia Wilmalla tai puhelimitse tapahtuneesta sekä muita tarvittavia henkilöitä esim. koulun henkilökuntaa
- kirjaa itsellesi muistiinpanot myös yhteydenotoista huoltajiin

Keskustele kunkin kiusaamiseen osallistuneen kanssa

- kirjaa tapahtumien kulku ja säilytä lukkojen takana
- mikäli kyseessä on rangaistava teko, kirjaa keskustelu kasvatuskeskusteluna Wilmaan
- huolehdi seurannasta
- Tiedota huoltajaa sekä muita tarvittavia henkilöitä esim. koulun henkilökuntaa
- Tiedota rehtoria/ apulaisrehtoria/ vararehtoria

Järjestä seuranta

- seurantakeskustelu kiusatun kanssa
- seurantakeskustelu/palaute kunkin kiusaamiseen osallistuneiden kanssa

Kurinpidolliset seuraamukset

- koulun kurinpitokeinot on määritelty perusopetusasetuksessa
- koulun kurinpitokeinot Urjalan kunnan esiopetuksen/perusopetuksen/lukion opetussuunnitelmassa ??????
- lainvastaiset teot johtavat rikosilmoitukseen
- muut kasvua ja kehitystä vaarantavat teot johtavat lastensuojeluilmoitukseen

4 Väkivaltaiseen ja aggressiiviseen käytökseen puuttuminen

Väkivallan käyttäminen toista ihmistä kohtaan on aina lainvastaista. Alle 18- vuotiaaseen kohdistuvasta pahoinpitelystä, seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja laittomasta uhkauksesta ilmoitetaan aina poliisille.

4.1 Yleisohje väkivaltaan puuttumiseen

- aikuiset puuttuvat tilanteeseen välittömästi
 - tilanne rauhoitetaan ensisijaisesti puhumalla ja tarvittaessa erottamalla oppilaat toisistaan
 - voimakeinojen käytön osalta tulee olla erityisen maltillinen ja toimien olla erityisen passiivisia
 - poliisi kutsutaan paikalle tarpeen mukaan
 - terveydenhoitaja tai lääkäri tarkastaa mahdolliset vammat
 - pahoinpitelystä ilmoitetaan rehtorille/apulais-/vararehtorille
 - paikalla ollut työntekijä konsultoi poliisia (Lastensuojelulaki 25§ 3 mom.) ja tekee sen perusteella tarvittaessa rikosilmoituksen yhteistyössä rehtorin/ apulais-/ vararehtorin kanssa
- https://thl.fi/documents/647345/2637086/Ilmoituslomake_lapseen+kohdistuneesta+rikosep%C3%A4ilyst%C3%A4+versio+2016.pdf/14047add-676e-4909-9f62-e64e68bae944
- tilanteeseen puuttuneet työntekijät kirjaavat omat muistiinpanonsa tapahtuneesta ja merkitsevät muistiin paikalla olleet
 - osapuolten huoltajille tiedotetaan tapahtuneesta ja toimenpiteistä

5 Häirintään puuttuminen

Lapseen ja nuoreen kohdistuvassa seksuaalisessa häirinnässä on kysymys heidän altistamisestaan ikään kuulumattomalle seksuaalisuudelle. Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä. Seksuaalinen häirintä loukkaa henkilön psyykkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Häirinnälle on tyypillistä sen toistuvuus, mutta se voi olla myös yksittäinen teko.

Seksuaalinen häirintä voi ilmetä esim. seuraavin tavoin:

- seksuaalisesti vihjailevat eleet ja ilmeet, epäasialliset seksuaaliset puheet, kaksimieliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset
- epäasialliset seksuaaliset sisällöt eri sosiaalisen median kanavissa, WhatsApp-, Snapchat- yms. viestit, tekstiviestit, sähköpostit, puhelinsoitot
- fyysinen koskettelu ja lähentely, sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset
- seksuaalirikos kuten raiskaus, sen yritys tai seksuaalinen ahdistelu

(Lähde: Opetushallituksen opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa)

5.1 Yleisohje rehtorille seksuaaliseen häirintään puuttumiseen

- tapahtuman kulkua selvitetään ja osapuolia kuullaan erikseen
- arvioi, onko häirintää tapahtunut, konsultoi poliisia ja päättää toimenpiteistä sekä seurannasta
- häirintään syyllistyneelle
 - oppilaalle määrätään kurinpitoseuraamus
 - henkilökunnan jäsenelle tehdään tarvittavat palvelussuhdetta koskevat päätökset (varoitusta ja viime kädessä palvelussuhteen päättäminen), jos asiassa epäillään rikosta, tehdään tutkintapyyntö poliisille

5.2 Yleisohje opettajalle seksuaaliseen häirintään puuttumiseen

- seuraa opiskelijan yksilöllistä hyvinvointia ja oppimista sekä niissä tapahtuvia muutoksia
- jokainen seksuaalista häirintää havainnut tai siitä tiedon saanut henkilöstöön kuuluva huolehtii siitä, että asiaa lähdetään selvittämään viipymättä
- konsultoi poliisia, kysy toimintaohjeita ja tee sen perusteella tarvittaessa rikosilmoitus yhteistyössä rehtorin/ apulais-/ vararehtorin kanssa

- ilmoita rehtorille tietoon tulleesta oppilaitoksessa tapahtuneesta seksuaalisesta häirinnästä
- ota yhteys koulu-/opiskeluterveydenhuoltoon ja kokoa tarvittaessa monialainen asiantuntijaryhmä

6 Väkivallan-, kiusaamisen- ja häirinnän käsittely, oppijan/oppijoiden yksilöllinen tuki, tarvittava jatkohoito ja jälkiseuranta

6.1 Yksilötasolla

- keskustelu osapuolten kanssa erikseen tai yhdessä tilanteen mukaan
- jatkotoimenpiteiden ja seuraamusten sopiminen
- seuranta
- huolehtia yksilön tarvitseman tuen saannista, oppilashuollon mukaan ottaminen tarvittaessa
- työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi tai opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi
 - oppilashuollosta on järjestettävä henkilökohtainen keskustelumahdollisuus kuraattorin tai psykologin kanssa epäämisen aikana
 - oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen
 - oppilaalle tehdään paluusuunnitelma, joka kirjataan Wilman oppilaskohtaiseen muistioon

6.2 Ryhmän tasolla

- ryhmä- tai luokkakohtaiset vanhempainillat

- tilanteen kartoittaminen (kouluterveys-, hyvinvointi-/ilmapiirikyselyt, kiusaamiskyselyt)
- vuorovaikutustaitojen kehittäminen (Rovaniemen hyvinvoinnin vuosikello)
- yhteishenkeä ja ryhmäytymistä kohottavat toimet (Rovaniemen hyvinvoinnin vuosikello)
- ryhmän ohjeet hyvän ja turvallisen oppimisympäristön edistämiseksi (Rovaniemen hyvinvoinnin vuosikello)

6.3 Kouluyhteisön tasolla

- koulun järjestyssäännöt päivitetään lukuvuosittain lukuvuoden alussa ja kerrataan vähintään kerran lukuvuodessa ja ne ovat luettavissa Wilmassa
- välituntien tehokas valvonta
- koulukummi-, oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta ja muu lasten osallistaminen
- kouluterveys-, hyvinvointi-/ilmapiirikyselyt, kiusaamiskyselyt
- vanhempainillat
- yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä

7 Yhteistyö huoltajan/huoltajien kanssa

- huoltajien toivotaan ottavan yhteyttä matalalla kynnyksellä huolen asioissa ensisijaisesti oppijan esiopettajaan/luokanopettajaan/luokanvalvojaan/ryhmänohjaajaan, sekä tarvittaessa koulukuraattoriin tai rehtoriin/apulais-/vararehtoriin
- jotta pystymme kaikin koululle mahdollisin keinoin auttamaan, tarvitsemme riittävää tietoa tapahtumista
- toimenpiteistä tiedotetaan huoltajille ensisijaisesti Wilmassa tai puhelimitse
- järjestämme tarvittaessa osapuolten sekä heidän huoltajiensa kanssa yhteisneuvottelun

8 Yhteistyö viranomaisten kanssa

- lasten, nuorten ja perheiden palvelut
- poliisi

9 Suunnitelmasta tiedottaminen ja kouluyhteisön henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä yhteistyökumppanien (lapsiperhepalvelut, nuorisotoimi, seurakunta) perehdyttäminen ohjeisiin

Tämä suunnitelma tullaan liittämään Urjalan kunnan opiskeluhoitosuunnitelman liitteeksi ja siihen linkki Wilman etusivulle. Henkilöstö perehdytetään tähän suunnitelmaan joka lukuvuoden alussa.

10 Suunnitelman päivittäminen, toteutumisen seuranta sekä seurantaan liittyvä kirjaaminen ja arviointi

Suunnitelma päivitetään tarvittaessa ja viimeistään opiskeluhoitosuunnitelman päivittämisen yhteydessä ohjausryhmän toimesta. Suunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan lukuvuosittain yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä. Seuranta kirjataan oppilashuoltoryhmän muistioon. Opiskeluhoitosuunnitelman päivittämisestä vastaa rehtori.

11 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

11.1 Henkilökunnan perehdyttäminen

Henkilökunta perehdytetään ja osaaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä järjestetään rehtorin toimesta säännöllisesti opettajakokouksissa sekä uusia työntekijöitä perehdyttäessä.

11.2 Tiedotus eri tahoille

Kasvatuskeskusteluiden ja kurinpidollisten keinojen käytön suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedottaminen tapahtuu Wilman tiedotteissa, koulukohtaisissa tiedotteissa sekä vanhempainilloissa.

11.3 Seurantavelvoite

Opetuksen järjestäjän tulee seurata kasvatuskeskustelujen, kurinpidollisten toimien, häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistamisen, esineiden ja aineiden haltuunotto-oikeuden sekä oppilaan tavaroiden haltuunotto-oikeuden käyttöä ja toimien kehittymistä.

Opetuksen järjestäjä seuraa tämän suunnitelman käyttämistä, toteutumista ja toiminnan yhdenmukaisuutta sekä kehittää suunnitelmaa ja suunnitelmaan liittyviä menettelytapoja. Koulukohtaiset tiedot tulee määräjain käsitellä koulujen yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä.

12 Kurinpitokeinot ja turvaamistoimet perusopetuksessa

12.1 Kasvatuskeskustelu

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen toimi. Kasvatuskeskustelun tavoitteena on koulun sääntöjen parempi noudattaminen ja niiden ymmärtäminen, jälki-istuntorangaistusten vähentäminen sekä koulun ja kodin välisen yhteistyön tiivistäminen. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen (PoL 36§).

Oppilaiden ohjaaminen ja ojentaminen sekä kasvatukselliset keskustelut kuuluvat koulun kasvatustyöhön. Ohjaaminen ja ojentaminen eivät aina johda kasvatuskeskusteluun. Oppilaita huomautetaan asiattomasta toiminnasta aina tarvittaessa. Kasvatuskeskustelussa on kyse tilanteesta, jolloin kasvatuksellisesta ohjauksesta on tarpeen kirjata ja tiedottaa huoltajille.

Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi (PoL 35a§).

Kasvatuskeskustelussa oppilaan käyttäytymistä tai tapaa toimia pyritään ohjaamaan ja hänen on itse mietittävä rikkomuksensa seuraukset. Oppilaalle opetetaan vastuullisuutta ja vanhemmat otetaan mukaan yhteiseen kasvatustyöhön. Oppilas joutuu välittömästi pohtimaan sitä, mitä hän teki, miksi teki ja miten hän voi korjata tilannetta. Näin lisätään oppilaan vastuuntuntoa.

Kurinpitokeinoja käytettäessä on noudatettava hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

12.1.1 Esimerkkejä kasvatuskeskustelun aiheista

- toistuva myöhästely
- toistuva tai vakava oppituntien häirintä
- toistuva tai vakava epäasiallinen kielenkäyttö
- asiaton käytös toisia oppilaita, opettajia tai koulun henkilökuntaa kohtaan
- välituntialueelta poistuminen
- muu sääntöjen rikkominen

12.1.2 Kasvatuskeskustelun toteuttaminen

Järjestyssääntörikkomuksen nähnyt opettaja määrää oppilaan kasvatuskeskusteluun. Kasvatuskeskustelu merkitään tuen toimenpiteisiin Wilmaan. Lomakkeessa selvitetään lyhyesti mitä, missä, miten ja milloin sääntörikkomus on tapahtunut. Kasvatuskeskustelija täydentää keskustelun kulun ja ilmoittaa huoltajille.

12.1.3 Kasvatuskeskustelun vaiheet

1. Ensimmäinen kasvatuskeskustelu käydään opettajan/ luokanvalvojan/ kake-opettajan kanssa. Soitto huoltajalle. Jos huoltajaa ei tavoiteta, toimitaan kasvatuskeskustelun kulun kohdan 4 mukaan.
2. Toisessa kasvatuskeskustelussa on mukana opettajan lisäksi rehtori ja/tai huoltaja. Jos huoltaja ei ole keskustelussa mukana koulussa, toimitaan kasvatuskeskustelun kulun kohdan 4 mukaan.
3. Kolmannessa kasvatuskeskustelussa on mukana opettajan lisäksi huoltaja ja tilanteen mukaan joku seuraavista: rehtori, luokanvalvoja, ryhmänohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja tai erityisopettaja. Viimeistään tässä vaiheessa luokanopettaja/ luokanvalvoja/ryhmänohjaaja kokoaa oppilaan tueksi moniammatillisen asiantuntijaryhmän.
4. Oppilaan edelleen rikkoessa koulun sääntöjä voidaan oppilaalle antaa tekojen vakavuudesta riippuen jälki-istunto tai kirjallinen varoitus.

12.2 Siivousvelvoite

Jos tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä, koulun opettaja tai rehtori voi määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään (esim. korjaamaan) koulun omaisuuden tai tilan. Vahingosta ilmoitetaan huoltajalle ja luokanopettajalle/ luokanvalvojalle/ryhmänohjaajalle.

Mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella, siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle. Tehtävä suoritetaan valvotusti eikä se saa muodostua oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle vaaralliseksi tai raskaaksi. Tehtävän suorittaminen saa kestää enintään kaksi tuntia eikä oppilas voi tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta. Tehtävän suorittaminen otetaan huomioon päätettäessä muista lainmukaisista kurinpidollisista toimenpiteistä.

12.3 Tekemättömät kotitehtävät

Opettaja voi määrätä oppilaan tekemään tekemättömiä kotitehtäviä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena suorittamaan tehtäviään. Tästä on ilmoitettava huoltajalle ja kirjattava Wilmaan. Tukitoimivalikosta valitaan läksyparkki ja lisätietoihin kirjataan kotitehtävien laiminlyönti.

12.4 Jälki-istunto

Mikäli oppilas rikkoo koulun sääntöjä kasvatustilaisuuksista huolimatta tai hänen toimintansa on vakavaa, opettaja tai rehtori voi määrätä oppijan jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi. Teko on yksilöitävä, on hankittava riittävä selvitys ja valvottava jälki-istunto. Jälki-istunto ei voi olla oppituntien aikana. Oppilasta on kuultava ja huoltajalle on ilmoitettava jälki-istunnosta.

Ennen jälki-istuntoa täytetään yhdessä oppilaan kanssa Wilman seuraamuslomake, josta tieto lähetetään huoltajalle ja luokanopettajalle/ luokanvalvojalle.

Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä.

- tehtävien pitää olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia
- tehtävien pitää olla oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin
- tehtävien pitää olla ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia

Oppilas voidaan velvoittaa myös istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan.

12.5 Poistaminen luokasta tai koulun tilaisuudesta

Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, tai koulun järjestämästä

tilaisuudesta. Oppilas ohjataan valvottuun tilaan ja poistamisesta ilmoitetaan huoltajalle ja luokanopettajalle/ luokanvalvojalle.

Mikäli oppilas ei noudata poistumismääräystä, rehtorilla tai opettajalla on oikeus poistaa oppilas. Jos poistettava oppilas tekee vastarintaa välttääkseen poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää välttämättömiä voimakeinoja oppilaan poistamiseksi. Jos mahdollista, toisen opettajan olisi hyvä olla samaa sukupuolta oppilaan kanssa. Jos oppilas poistetaan välttämättömin voimakeinoin, on annettava kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle. (POL 36 §, 36 a §, 36 h §, perusopetusasetus (852/1998) 18 §)

Voimakeinoja käytettäessä on otettava huomioon

- oppilaan ikä
- tilanteen uhkaavuus
- vastarinnan vakavuus
- tilanteen kokonaisarviointi

ks. liite ohjeistus lapsen kiinnipitotilanteiden varalta. **ONKO MEILLÄ TÄLLAISTA?**

12.6 Opetuksen epääminen

Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja tarvittaessa seuraavan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi tai opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilas ohjataan valvottuun tilaan ja opetuksen epäämisestä ilmoitetaan huoltajalle ja luokanopettajalle/ luokanvalvojalle/ryhmänohjaajalle. Huoltaja hakee oppilaan valvotusta tilasta kotiin.

Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää opetuksesta evätyn oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Opetuksesta evätylle oppilaalle laaditaan yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan.

Yleisen tuen oppilaalle laaditaan yleisen tuen oppimissuunnitelma ja muille tuen tason oppilaille lisätään omiin suunnitelmiin lisäys, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Suunnitelmaan on sisällytettävä suunniteltu tuki oppilaan palatessa takaisin kouluun. Oppilaan suunnitelman opetuksen järjestämisestä laatii luokanopettaja/luokanvalvoja/ryhmänohjaaja.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle järjestetään tarvittava oppilashuolto. Oppilaalle on järjestettävä oppilashuollon tukitoimena mahdollisuus keskustella psykologin tai kuraattorin kanssa tai hänelle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen.

Toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle.

12.7 Kirjallinen varoitus

Jos oppilas häiritsee opetusta, rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti eli käyttäytyy epäasiallisesti ja rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa em. epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon saatuaan, oppilaalle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Kirjallinen varoitus on kurinpitorangeistus. Kirjallisen varoituksen voi antaa vain rehtori, joka tekee asiasta viranhaltijapäätöksen ja järjestää asiassa oppijan ja huoltajan kuulemisen.

- Toimenpiteeseen oleva teko tai laiminlyönti on yksilöitävä.
- Rehtori tekee kirjallisen päätöksen + muutoksenhakuohjeen ja toimittaa otteen tiedoksi myös sivistystoimenjohtajalle sekä tekee tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen Lsl 25 §
- Huoltajat voivat hakea päätökseen muutosta valittamalla 14 päivän kuluessa hallinto-oikeuteen.
- Hallinto-oikeudesta ei ole jatkovalitusmahdollisuutta.

- Oppilaalle on järjestettävä tarvittava oppilashuolto. Rehtori ottaa yhteyttä koulukuraattoriin, jonka johdolla oppilashuollon palveluista vastaavat työntekijät laativat suunnitelman oppilashuollon palvelujen järjestämisestä oppilaalle sekä nimeävät vastuuhenkilön. Suunnitelma tehdään yhdessä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa sekä tarvittaessa koulun edustajan kanssa.

- Päihdetilanteissa annettavan kirjallisen varoituksen yhteydessä rehtori kutsuu tarvittavat oppilashuollon työntekijät, oppilaan ja huoltajat neuvotteluun.

12.8 Koulusta erottaminen

Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen. Oppilas voidaan erottaa koulusta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaisesta erottamisesta päätetään. Koulusta erottamisesta päättää opetuksen järjestäjän määräämä monijäseninen toimielin (lautakunta).

Toimenpiteeseen syynä oleva teko tai laiminlyönti on yksilöitävä ja oppijaa on kuultava sekä hankittava muu tarpeellinen selitys. Oppilaan huoltajalle on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi. Rehtori ilmoittaa kuraattorille huoltajan kuulemisesta ja asian vireilläolosta. Kuraattori kutsuu koolle tilaisuuden, johon hän kutsuu oppilaan, huoltajat sekä tarvittavat oppilashuollon työntekijät. Koulun edustajat osallistuvat tilaisuuteen tarpeen mukaan.

Koulun edustajalla sekä oppilashuollon palveluiden työntekijöillä on oikeus osallistua palaveriin.

Rehtori tekee tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen Lsl 25 §

Koulusta erotetulle oppilaalle järjestetään opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty 36§:n 1 momentissa tarkoitettu kurinpitorangeistus tai jolta on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi 36§:n 2 tai 3 momentin nojalla, järjestetään tarvittava oppilashuolto. Oppilaalle on järjestettävä oppilashuollon tukitoimenamahdollisuus keskustella psykologin tai kuraattorin kanssa tai hänelle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen.

12.9 Esineen tai aineen haltuunotto

Jos on näköhavaintoon tai muuhun luotettavaan tietoon perustuva syy epäillä oppilaalla olevan oppitunnilla tai lukuvuosisuunnitelmaan kuuluvassa tilaisuudessa hallussaan esineitä tai aineita, joilla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta oppilasta pyydetään luovuttamaan esine tai aine pois. Jos oppilas ei luovuta pyydettyä esinettä tai ainetta, opettaja ja rehtori voivat tarkistaa oppilaan mukana olevat tavarat (mm. kassit, penaalit), oppilaan pulpetin, kaapit tai säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa (mm. taskut, lompakko). Vaatteiden päällisin puolin tunnustelu erogeeniseksi luokiteltujen alueiden kohdalta on kielletty.

Oikeus käyttää voimakeinoja haltuunotossa koskee vain oppilaan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita sekä esineitä tai aineita, joita käytetään oppimisen tai opetuksen häiritsemiseen. Näitä ovat muun muassa erilaiset aseet ja päihteen, joiden hallussapito on jo muussa lainsäädännössä joko julkisella paikalla tai oppilaalta hänen alaikäisyytensä vuoksi kielletty.

Kuvatut toimintavaltuudet eivät aseta opettajille ja rehtoreille toimintavelvoitetta, vaan mahdollisuuden toimia, mikäli se arvioidaan välttämättömäksi sekä riittävän turvallisiksi. Pääsääntöinen menettely uhkaavissa tilanteissa on kutsua poliisi paikalle.

Ennen tarkastusta oppilaalle ilmoitetaan tarkastuksen syy ja perustelut. Ennakoiva tai varmuuden vuoksi tapahtuva tarkastaminen ei ole luvallista. Tarkastus järjestetään yksityisessä huoneessa turvallisesti ja hienotunteisesti. Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta ja tarkastuksessa tulee olla mukana toinen, oppilaan niin pyytäessä ja mahdollisuuksien rajoissa hänen toivomansa henkilö. Tarkastus järjestetään koulun rehtorin johdolla. Näistä vaatimuksista voi poiketa, mikäli asian kiireellinen luonne ja turvallisuus ehdottoman välttämättömästi sitä vaativat. Mikäli oppilas vastustaa tarkastusta voimakkaasti, kutsutaan paikalle poliisi. Vaatetuksen ja ihon väliseltä alueelta tarkastuksen voi suorittaa vain poliisi.

Tarkastuksesta ja haltuunotosta ilmoitetaan huoltajalle sekä annetaan kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle. Koulut kirjaavat oppijan tarkastamisen, esineiden ja aineiden haltuun ottamisen sekä mahdollisen voimakeinojen käytön Wilmaan. Lisäksi voimakeinojen käytöstä tehdään ilmoitus opetuksen järjestäjälle.

On suositeltavaa olla yhteydessä huoltajaan ennen toimenpidettä, jos se on mahdollista. Oppilaalta takavarikoitu esine tai aine luovutetaan oppilaalle opetustilanteen tai koulupäivän päätyttyä. Kielletyt esineet ja aineet, kuten teräaseet, tupakkatuotteet tai muut täysi-ikäisen haltuun tarkoitetut aineet ja tuotteet, luovutetaan huoltajalle. Haltuun otetut huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammuksiset, kaasusammuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi.

Takavarikoidut aineet ja esineet säilytetään koululla huolellisesti. Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta noudata esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Rehtori hävittää ja kirjaa esineen hävittämisen.

13 Kurinpitokeinot ja turvaamistoimet esiopetuksessa

14 Kurinpitokeinot ja turvaamistoimet lukio-opetuksessa

Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijan poissaoloa koskevista menettelyistä.

Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Opiskelijan on käyttäytyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

14.1 Kirjallinen varoitus, opetuksen epääminen, koulusta erottaminen

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi tai oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.

Lukiolain 41§ lukee, että opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Edellä mainitut toimenpiteet ovat kurinpitorangaistuksia.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, häneltä voidaan tutkimuksen ajaksi pidättää oikeus opiskeluun, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua.

Ennen kirjallisen varoituksen antamista tai opetuksesta pidättämistä on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti taikka epäilty rikos tai siihen liittyvä seikka,

kuultava opiskelijaa ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen kurinpitotapausten antamista on opiskelijan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 41 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa oppilaitoksen sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kirjallisesta varoituksesta ja opiskelusta pidättämisestä tulee antaa päätös. Kolmen työpäivän epäämisestä ja luokasta/koulun tilaisuudesta poistamisesta toimenpiteet tulee kirjata.

Opiskelijan määräaikaista erottamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei koulutuksen järjestäjä tai hallinto-oikeus toisin päättää.

Oppilaitoksesta erottamisesta ja opiskelusta pidättämisestä sekä kirjallisen varoituksen antamisesta päättää koulutuksen järjestäjän asianomainen monijäseninen toimielin tai koulutuksen järjestäjän niin päättäessä rehtori. Rehtorille voidaan antaa toimivalta päättää korkeintaan kolme kuukautta kestävästä oppilaitoksesta tai asuntolasta erottamisesta.

Opiskelijan määräämisestä poistumaan luokkahuoneesta oppitunnin jäljellä olevaksi ajaksi ja opiskelijan määräämisestä poistumaan muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, päättää oppituntia tai muuta opetustilaisuutta pitävä opettaja. Rehtori tai opettaja päättää opiskelijan poistumisesta oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.

14.2 Häiritsevän tai turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistaminen

Lukiolaissa sanotaan, että Rehtorilla ja opettajalla on oikeus poistaa luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun tilaisuudesta opiskelija, joka ei noudata 41 §:n 2 momentissa tarkoitettua poistumismääräystä. Rehtorilla ja opettajalla on myös oikeus poistaa oppilaitoksen alueelta opiskelija, joka ei poistu saatuaan tiedon 41 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetusta opetuksen epäämisestä.

Jos poistettava opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia opiskelijan poistamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oppilaan poistamisessa ei saa käyttää

voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

14.3 Kiellettyjen asioiden/esineiden haltuunotto

Rehtorilla ja opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta 40 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine.

Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita. Haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä.

Tässä pykälässä säädetyt oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan.

14.4 Oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat

Opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat sekä päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen Lukiolain 40 §:n 2 momentissa tarkoitettun esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos on ilmeistä, että opiskelijan hallussa on tällaisia esineitä tai aineita ja opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Opiskelijalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy.

Tarkastajan tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Opiskelijan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla.

Tarkastuksen suorittamistavasta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.

Tässä pykälässä säädetty oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan.

14.4.1 Haltuun ottamisen ja tarkastamisen yleiset periaatteet

Edellä kuvatut toimenpiteet on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua opiskelijan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja opiskelijan tarkastamisessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee oppilaitoksissa suunnitella ja ohjeistaa.

Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta koulutuksen järjestäjälle. Opiskelijan tarkastaminen ja esineiden ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata. Haltuun ottamisesta ja tarkastamisesta on ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian.

14.4.2 Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen

Opiskelijalta haltuun otetut esineet ja aineet luovutetaan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle tai, jos opiskelija on täysi-ikäinen, hänelle itselleen. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos opiskelijalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan.

Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Esineiden ja aineiden luovutus tulee järjestää mahdollisimman pian haltuunotosta. Haltuun otetut huumausaineet, ampumaseeet, aseiden osat, patruunat, ammuksu et ja kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi. Opiskelijalle itselleen luovutettavat esineet ja aineet luovutetaan työpäivän päätyttyä.

Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen tulee kirjata.